

#HorizonEU

jún 2021

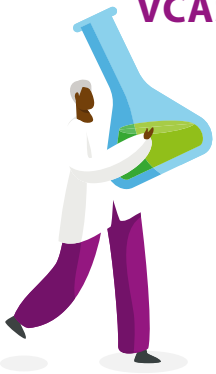

„Program Horizont Európa stanovuje nové štandardy pre šírenie vedomostí a nových zručností naprieč európskymi spoločnosťami. Požiadavky na jednoznačný a okamžitý otvorený prístup pre prijímateľov, publikačná platforma Open Research Europe a posilnený európsky cloud pre otvorenú vedu pripravujú pôdu na to, aby sa skutočne otvorená veda stala realitou.“

Marija Gabrielová, komisárka pre inováciu, výskum, kultúru, vzdelávanie a mládež

OTVORENÁ VEDA

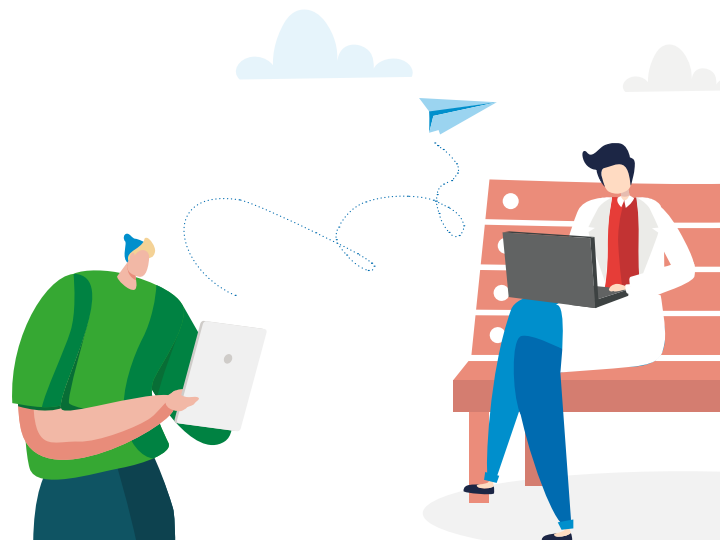
VČASNÁ VÝMENA VEDOMOSTÍ I ÚDAJOV A OTVORENÁ SPOLUPRÁCA

Výzvou pre Európu je **prijat' otvorenú vedu ako spôsob práce pre všetkých výskumníkov**. Otvorená veda spočíva vo výmene vedomostí, údajov a nástrojov v čo najskorších fázach procesu výskumu a inovácie, v otvorenej spolupráci so všetkými relevantnými aktérmi v oblasti znalostí vrátane akademickej obce, priemyslu, subjektov verejného sektora, koncových používateľov, občanov a spoločnosti ako celku. Otvorená veda má potenciál zvýšiť kvalitu, efektívnosť a vplyv výskumu a inovácie, viesť k väčšej schopnosti reagovať na spoločenské výzvy a zvýšiť dôveru spoločnosti v systém vedy.

Aké sú postupy otvorenej vedy?

- Otvorený prístup k výstupom výskumu, ako sú publikácie, údaje, softvér, modely, algoritmy a pracovné postupy.
- Včasné a otvorené spoločné využívanie výskumu, napríklad prostredníctvom predregistrácie, registrovaných správ, predtlačie a crowdsourcingu riešení konkrétneho problému.
- Využívanie infraštruktúry otvoreného výskumu na výmenu vedomostí a údajov.
- Účasť na otvorenom partnerskom preskúmaní.
- Opatrenia na zabezpečenie reprodukovateľnosti výsledkov, ako aj
- otvorená spolupráca v oblasti vedy a s ďalšími aktérmi v oblasti znalostí vrátane zapojenia občanov, občianskej spoločnosti a koncových používateľov, napríklad v rámci občianskej vedy.

Otvorená veda v rámci programu Horizont Európa

Právne ustanovenia v dohodách o grante posilnia práva a povinnosti otvoreného prístupu pre prijímateľov. V rámci programu Horizont Európa sa bude vyžadovať okamžitý otvorený prístup ku všetkým vedeckým publikáciami a zodpovedná správa výskumných údajov tak, aby tieto údaje boli **vyhladateľné, prístupné, interoperabilné a opätovne použiteľné (Findable, Accessible, Interoperable and Re-usable – FAIR)**. Prístup k údajom bude „taký otvorený, ako je len možné, ale bude môcť zostať taký uzavretý, ako je potrebné“, aby boli chránené oprávnené záujmy alebo obmedzenia. Prístup k výstupom výskumu sa však umožňuje tretím stranám, aby si mohli overiť alebo potvrdiť publikácie.

Kritériá na hodnotenie výskumných návrhov v rámci programu Horizont Európa budú zohľadňovať kvalitu a primeranosť postupov otvorenej vedy v predložených návrhoch. Bude sa to posudzovať ako súčasť metodiky projektu podľa kritéria na ocenenie excelentnosti. Žiadateľom a prijímateľom to poskytne silnú motiváciu, aby uplatňovali postupy otvorenej vedy.

Niektoré **témy výziev rôznych častí programu Horizont Európa** budú podporovať alebo vyžadovať dodržiavanie postupov otvorenej vedy. Predovšetkým:

- Program podporí postupy inovatívneho výskumu s cieľom zabezpečiť, aby výsledky výskumu boli včasné, relevantné, transparentné a reprodukovateľné.
- Viaceré klastre, partnerstvá a misie budú zamerané na lepšiu interoperabilitu a výmenu FAIR údajov.
- V mnohých častiach programu sa bude môcť do výskumu a inovácií aktívne zapojiť spoločnosť s cieľom dosiahnuť lepšie zosúladenie výskumu a inovácie so spoločenskými hodnotami, potrebami a očakávaniami.

V rámci časti „**výskumné infraštruktúry**“ programu Horizont Európa **sa bude podporovať rozvoj a konsolidácia európskeho cloudu pre otvorenú vedu (EOSC)** ako webu FAIR údajov, prostredníctvom vyhradeného partnerstva. V ďalších častiach programu Horizont Európa si niektoré témy môžu vyžadovať vypracovanie prepojení a synergií s cloudom EOSC alebo jeho použitie.

V rámci časti „**akcie Marie Curie-Skłodowskej**“ programu Horizont Európa sa bude podporovať rozširovanie postupov otvorenej vedy a zdokonaľovanie príslušných zručností medzi výskumníkmi.

V rámci časti „**Rozširovanie účasti a posilňovanie Európskeho výskumného priestoru**“ programu Horizont Európa **sa bude podporovať ďalší rozvoj politiky otvorenej vedy** a zavádzanie postupov otvorenej vedy v európskom výskumnom priestore. Zahŕňa to zvýšenú koordináciu, výmenu osvedčených postupov a nástrojov, rozvoj usmernení a odbornej prípravy, vykonávanie inštitucionálnych zmien a konsolidáciu dôkazov o vplyve.

Publikačná platforma Open Research Europe (ORE) poskytne prijímateľom v rámci programov Horizont 2020 a Horizont Európa v priebehu a po skončení ich grantov možnosť bezplatne využívať vysokokvalitné miesto na publikovanie s otvoreným prístupom a partnerským preskúmaním. Prijímateľom to nielen pomôže splniť ich povinnosti týkajúce sa otvoreného prístupu, ale bude to aj ďalej motivovať predtlače a otvorené partnerské preskúmanie. Očakáva sa aj vypracovanie nového multidisciplinárneho, na cloud založeného a **otvoreného registra objektov výskumu** z projektov programu Horizont Európa, ktorý bude svojim prijímateľom bezplatne poskytovať služby bezplatne.

Vplyv na úrovni programu sa bude monitorovať prostredníctvom deviatich **klúčových spôsobov dosahovania vplyvu**, z ktorých dva sa konkrétne týkajú postupov otvorenej vedy: spôsob „podpora šírenia poznatkov a otvorenej vedy“ zameraný na vedecký vplyv a spôsob „posilňovanie uplatňovania výskumu a inovácií v spoločnosti“ zameraný na spoločenský vplyv.

Ako to bude celé fungovať?

Otvorená veda je zakomponovaná do celého programu Horizont Európa: zohľadňuje sa v pracovných programoch, pri hodnotení návrhov, v dohodách o grantoch, pri realizácii projektov a následných opatreniach a pri hodnotení programu.

Očakávané výsledky a vplyvy

Ďalšie informácie

Politika otvorenej vedy EÚ
Európsky cloud pre otvorenú vedu
Platforma Open Research Europe
Európsky výskumný priestor

#OpenScience
#EOSC
#EuropeanOpenScienceCloud
#OpenResearchEurope

Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie

Luxemburg: Úrad pre vydávanie publikácií Európskej únie, 2021

© Európska únia, 2021

Opakované použitie je povolené len s uvedením zdroja a nie je povolené skresliť pôvodný význam alebo posolstvo tohto dokumentu. Európska komisia nezodpovedá za žiadne následky opakovaného použitia tejto publikácie. Politika v oblasti opakovaného použitia dokumentov Európskej komisie sa vykonáva rozhodnutím Komisie 2011/833/EÚ z 12. decembra 2011 o opakovanom použití dokumentov Komisie (Ú. v. EÚ L 330, 14.12.2011, s. 39).

Pokiaľ sa neuvádza inak, všetky snímky © Európska únia. Zdroje obrázkov: © ivector #235536634 #249868181 #251163013 #266009682 #273480523 #362422833 #241215668 #244690530 #245719946 #251163053 #252508849, © shooarts # 121467308, 2020. Zdroj: Stock.Adobe.com. Ikony © Flaticon – všetky práva vyhradené.

Print ISBN 978-92-76-36636-2 doi:10.2777/557

KI-03-20-710-SK-C

PDF ISBN 978-92-76-36614-0 doi:10.2777/7091

KI-03-20-710-SK-N